

SENIOR

Biuletyn informacyjny Wielkopolskiej Rady Kręgów Starszyny Harcerskiej i Seniorów

60-480 Poznań, ul. Wilków Morskich 23/25 tel. 503 695 023, e-mail: seniorzy@zhp.wlkp.pl

NUMER 244 (8) 2026

SIERPIEŃ 2026

Sierpień dziś w mieście rozgorzał,
Na piętrach, dachach, w piwnicach,
Promienny i krwawy jak zorza,
Radością pogonił w ulicach.

Wśród domów okrzykiem – jak
surmą,
W zaułkach seriami – jak śmiercią.
Tysiące ruszyły do szturmu
W zwycięstwo. Sierpniowe
zwycięstwo.

W czerwieni i bieli zuchwałej
Proporców, opasek na rękach,
Nie zważa na ognia nawałę
Szalona, junacka potęga.

A sierpień zachodem nam świeci,
Zachodem co w łunach goreje.
Warszawa rzuciła swe dzieci
Po jutra wolnego nadzieję.

Edward Eugeniusz Chudzyński „Sierpień”

1.RELACJE

17 czerwca 2026 roku Krąg Szóstaków wybrał się na coroczną wycieczkę po Wielkopolsce.

Odwiedziliśmy Skansen Miniatur Szlaku Piastowskiego w Pobiedziskach, gdzie prezentowane są miniatury zabytków w skali 1:20. Zwiedzanie wspomagane było słuchawkami, dzięki którym mogliśmy wysłuchać historii poszczególnych zabytków. Następnie udaliśmy się szlakiem kościołów drewnianych Puszczy Zielonka. Na początku odwiedziliśmy **kościół w Wierzenicy** ufundowany przez hrabiego

Augusta Cieszkowskiego w stylu barokowym. Znajduje się tu bardzo oryginalny obraz Madonny z 1636 roku, którego historię i znaczenie ukrytych w obrazie detali przybliżył nam ks. Proboszcz Przemysław Kompf. Następnym zwiedzanym obiektem było **Muzeum Przyrodniczo – łowieckie w Uzarzewie**. Zwiedzaliśmy tu wnętrza pałacu, podziwialiśmy meble i trofea myśliwskie, a następnie przeszliśmy do stajni – wozowni, w której znajduje się duża ekspozycja w

pawilonie z wielką ilością zwierząt i elementów związanych z łowiectwem. Dalej w **Uzarzewie** odwiedziliśmy **kościół** drewniano szachulcowy z 1647 roku ufundowany przez Felicjana Niepruszewskiego, gdzie znajduje się polichromia barokowa otaczająca ołtarz, w formie udrapowanej czerwonej zastony. Wycieczka zakończona została obiadem w Biskupicach w restauracji „Siedem drzew”. Spacer szlakiem drewnianych kościołów był nie tylko podróżą przez historię, ale także źródłem dobrych emocji, uśmiechu i harcerskiej energii.

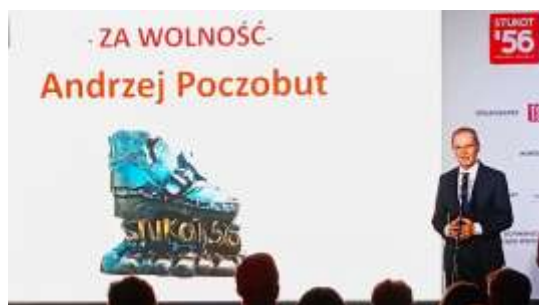
/pwd Barbara Nowacka – KSH „Szóstacy” Poznań/

25 czerwca br. na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich odbyła się Gala V Edycji Nagrody STUKOT' 56.

Organizatorem uroczystości było Muzeum Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956 w Poznaniu przy współpracy z Grupą MTP i Wielkopolskim Muzeum Niepodległości przy wsparciu innych instytucji. Honorowy Patronat nad nagrodą i galą sprawują żyjący bohaterowie Czerwca 1956. Wśród zaproszonych gości w wydarzeniu kolejny raz uczestniczyli przedstawiciele WR Kręgów Seniorów ZHP. Po oficjalnych wystąpieniach przeplatanych wyświetlanymi na ekranie wypowiedziami uczestników Czerwca i przygotowanymi przez młodzież inscenizacjami wydarzeń z tego czasu Kapituła ogłosiła tegorocznych laureatów nagrody. **Nazwa tej nagrody (jak już opisano w relacji z zeszłego roku) pochodzi od stukotu drewniaków – okuloków o bruk**, który towarzyszył strajkującym robotnikom w milczeniu maszerującym do centrum Poznania. Przypominam, że autorem rzeźby

jest Poznaniak – Roman Kosmala. Laureatami zostali:

w kategorii „O BOGA” brat Marek Durski ze Wspólnoty Taize, w kategorii „ZA PRAWO I CHLEB” Fundacja im. Piotra Janaszka „Podaj dalej” z Konina, a w kategorii „ZA WOLNOŚĆ” dziennikarz, działacz Związku Polaków w Białorusi Andrzej Poczobut. Uroczystość zakończył recital Łukasza Groszewskiego i Sebastiana Nawrota, którzy wykonali kilka kultowych

/hm. Urszula Kocikowska – członkini Prezydium WR KSHiS, członkini KSH OWAR Poznań/

Smartfon, harcerska służba i biało-czerwone rozety. Dwa wydarzenia, jeden cel – pamięć o zwycięskim Powstaniu Wielkopolskim - 6 lipca 2026 roku Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu stał się miejscem spotkania dwóch inicjatyw, które – choć różniły się

formą – prowadziły do tego samego celu: nowoczesnego upamiętniania Powstania Wielkopolskiego oraz kształtowania postaw patriotycznych wśród młodego pokolenia. **W Sali Herbowej odbyła się uroczysta gala finałowa I Konkursu Filmowego „SmartStory – Powstanie Wielkopolskie widziane smartfonem”, natomiast w holu urzędu otwarto wystawę podsumowującą program patriotyczno-edukacyjny „107. Rychtuj się”.** Oba wydarzenia pokazały, że pamięć historyczna może być żywa, inspirująca i atrakcyjna dla współczesnej młodzieży. Nie był to przypadkowy zbieg dwóch przedsięwzięć. Zarówno konkurs filmowy, jak i program „107. Rychtuj się” udowodniły, że edukacja historyczna nie musi ograniczać się do szkolnych lekcji czy muzealnych ekspozycji. Historia może być odkrywana poprzez twórczość, współpracę, aktywność społeczną oraz wykorzystanie nowoczesnych technologii, z których młodzi ludzie korzystają na co dzień. **Smartfon jako narzędzie opowiadania historii** - Konkurs „SmartStory

– Powstanie Wielkopolskie widziane smartfonem”, zorganizowany przez Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 oraz Komisję Historyczną Chorągwi Wielkopolskiej ZHP, skierowany był do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz harcerzy. Zadanie uczestników wydawało się proste – przygotować krótki film wykonany wyłącznie smartfonem. W

rzeczywistości wymagało jednak połączenia wiedzy historycznej, umiejętności opowiadania historii oraz twórczego spojrzenia na wydarzenia sprzed ponad wieku. Spośród nadesłanych do konkursu prac, wyróżniono szesnaście filmów z piętnastu szkół z terenu Wielkopolski, a także z Bydgoszczy i Łodzi (**na zdjęciu phm. M. Mikołajczyk, laureaci trzech głównych nagród, hm. W. Wierzejewski**). Autorzy pokazali Powstanie Wielkopolskie przede wszystkim jako historię konkretnych ludzi, rodzin i lokalnych społeczności. W ich pracach znalazły się wywiady z

współczesne ujęcia miejsc pamięci, tworząc wielowątkową opowieść o zwycięskim zrywie Wielkopolan. Podczas uroczystej gali wręczono trzy nagrody główne oraz dwadzieścia cztery wyróżnienia dla autorów najlepszych filmów. Laureaci otrzymali cenne nagrody rzeczowe, książki, wydawnictwa historyczne oraz pamiątki związane z Powstaniem Wielkopolskim. Największą wartością konkursu okazała się jednak możliwość pokazania, że historia regionu może inspirować do twórczych poszukiwań, wspólnej pracy i odpowiedzialnego odkrywania własnych korzeni. Kapituła konkursu obradowała w składzie: przewodniczący hm. Wawrzyniec Wierzejewski – wiceprezes Zarządu Głównego i prezes Oddziału Wielkopolskiego Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919, wiceprzewodniczący phm. prof. Marek Mikołajczyk – przewodniczący Komisji Historycznej Chorągwi Wielkopolskiej ZHP, oraz sekretarz phm. Piotr Pers. Szczególnym momentem uroczystości były dwie gawędy poświęcone symbolice Powstania Wielkopolskiego, wygłoszone przez Wawrzyńca Wierzejewskiego oraz Tomisława Paciorka. Nawiązując do tradycji powstańczych, przypomnieli oni znaczenie barw, symboli i wartości, które ponad sto lat temu towarzyszyły Powstańcom w drodze do zwycięstwa. **Spotkanie ludzi wielu środowisk i pokoleń** -Uroczysta gala zgromadziła przedstawicieli wielu środowisk, których na co dzień łączy troska o zachowanie pamięci o Powstaniu Wielkopolskim. Wojewodę Wielkopolską reprezentował dyrektor Gabinetu Wojewody Piotr Pałczyński, natomiast Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego reprezentował dyrektor Departamentu Edukacji Ryszard Zaczynski. Licznie reprezentowane było Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919. Wśród gości znaleźli się również przedstawiciele Towarzystwa im. Hipolita Cegielskiego, Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych. Obecni byli również przedstawiciele Komisji Historycznej Chorągwi Wielkopolskiej ZHP z jej przewodniczącym phm. prof. Markiem Mikołajczykiem, a także wiceprzewodniczącym hm. Marianem Derdą i członkiem prezydium phm. Piotrem Persem.

Szczególnie liczną grupę stanowili członkowie Wielkopolskiej Rady Seniorów i Starszyny Harcerskiej z przewodniczącą hm. Gabriellą Jaskulską oraz wiceprzewodniczącą hm. Barbarą Król. Obecność instruktorów i seniorów harcerskich przypominała, że harcerstwo od ponad wieku pozostaje jednym z najważniejszych środowisk przekazujących młodym pokoleniom wiedzę historyczną, wartości patriotyczne oraz ideę bezinteresownej służby. **„107. Rychtuj się” – pamięć budowana wspólnym wysiłkiem** - Drugim wydarzeniem, które tego dnia przyciągało uwagę uczestników, było

otwarcie wystawy podsumowującej program patriotyczno-edukacyjny „107. Rychtuj się”, przygotowany przez Oddział PTTK w Szamotułach we współpracy z licznymi organizacjami społecznymi, samorządowymi i harcerskimi. Program ten wyrósł z wieloletniej akcji tkania rozet powstańczych, zainicjowanej i realizowanej przez liczne grono działaczy PTTK z Szamotuł i Pniew we współpracy z Towarzystwem Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919. Już sama nazwa programu odwołuje się do charakterystycznego wielkopolskiego zwrotu „rychtuj się”, oznaczającego „przygotuj się”. Organizatorzy nadali mu jednak znacznie głębszy sens. Stał się on symbolem gotowości do służby, odpowiedzialności za wspólnotę oraz troski o pamięć o zwycięskim Powstaniu Wielkopolskim. Najbardziej rozpoznawalnym elementem programu było wykonanie 107 wielkopolskich rozet powstańczych. Aż 103 z nich przygotowali uczniowie wielkopolskich szkół. W przedsięwzięcie włączyły się

również środowiska harcerskie, seniorzy, organizacje obywatelskie, członkowie PTTK oraz osoby z niepełnosprawnościami. Efektem wspólnej pracy stała się także monumentalna rozeta o średnicy 214 centymetrów, zgłoszona do Polskiej Księgi Rekordów. **Patriotyzm w działaniu** - Program „107. Rychtuj się” obejmował znacznie więcej niż przygotowanie rozet powstańczych. W wielu miejscowościach Wielkopolski organizowano Biura Werbunkowe, wykłady historyczne, rajdy, gry terenowe, questy oraz wydarzenia wykorzystujące geolokalizację i aplikacje mobilne. Wszystkie te przedsięwzięcia miały wspólny cel – zachęcić mieszkańców regionu, zwłaszcza młodzież, do aktywnego poznawania historii i miejsc związanych z Powstaniem Wielkopolskim. **Harcerska służba pamięci** - Szczególne miejsce w programie zajęły środowiska harcerskie. To właśnie harcerze przygotowali jedną z rozet, która została złożona na grobie Wincentego Wierzejewskiego na Cmentarzu Zasłużonych Wielkopolan w Poznaniu. Harcerze byli obecni podczas obu wydarzeń w wielu rolach – jako współorganizatorzy konkursu, uczestnicy programu, autorzy filmów, twórcy rozet i goście uroczystości. Pokazali tym samym, że współczesne wychowanie patriotyczne może harmonijnie łączyć szacunek dla tradycji z otwartością na nowe formy działania i komunikowania historii. **Historia, która inspiruje** - Finał I Konkursu Filmowego „SmartStory – Powstanie Wielkopolskie widziane smartfonem” oraz wystawa podsumowująca program „107. Rychtuj się” udowodniły, że pamięć o zwycięskim Powstaniu Wielkopolskim nie ogranicza się do obchodów kolejnych rocznic. Dzięki zaangażowaniu nauczycieli, instruktorów harcerskich, działaczy społecznych i samych uczniów historia staje się żywym doświadczeniem, obecnym w codziennym życiu lokalnych społeczności. Młodzi ludzie coraz chętniej opowiadają o przeszłości językiem filmu, fotografii i mediów społecznościowych, wykorzystując nowoczesne technologie do popularyzowania historii regionu. Jednocześnie nie tracą z pola widzenia wartości, które legły u podstaw zwycięskiego zrywu Wielkopolan – odpowiedzialności za wspólnotę, szacunku dla bohaterów i gotowości do służby. Oba przedsięwzięcia pokazały również, że harcerski model wychowania pozostaje aktualny i skuteczny. Łączy pamięć historyczną z aktywnym działaniem, rozwija kreatywność, uczy współpracy i odpowiedzialności oraz przekonuje, że patriotyzm nie jest wyłącznie wspomnieniem przeszłości, lecz codziennym wyborem wyrażającym się w konkretnych czynach. To właśnie dzięki takim inicjatywom pamięć o Powstaniu Wielkopolskim pozostaje żywa i nadal inspiruje kolejne pokolenia do odpowiedzialności za Ojczyznę. Wielkopolskie zawołanie „Rychtuj się!” nabiera w tym kontekście nowego znaczenia. Jest nie tylko przypomnieniem wydarzeń sprzed 107 lat, lecz także współczesnym wezwaniem do służby, aktywności obywatelskiej i wspólnego budowania dobra wspólnego.

/hm. Wawrzyniec Wierzejewski – wiceprezes Zarządu Głównego, prezes Oddziału Wielkopolskiego Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919, wiceprzew. Komisji Historycznej Chor. Wlkp. ZHP./

W dniu 10 lipca 2026 odbyło się spotkanie zorganizowane przez Hufiec ZHP w Mogilnie i Wspólnotę Skulską w pięknym krajobrazie leśnym w Stacji NAL w Chałupskach należącym do Hufca ZHP Mogilno. Na spotkanie przybyły zaprzyjaźnione kręgi z

różnych hufców oraz władze gminne i powiatowe z Mogilna. Pojawili się między innymi wicestarosta Edyta Owsieńska, zastępca burmistrza Marcin Łączny, Dyrektor Mogileńskich Domów Tomasz Hołowczak, Prezes ROD „Pod Lasem” Leszek Bernaciak. Nie zabrakło również hm. Gabrieli Jaskulskiej z Wielkopolskiej Rady Kręgów

Starszyny Harcerskiej i Seniorów ZHP i hm Haliny Krystowczyk z Referatu Seniorów ZHP Chorągwi Kujawsko-Pomorskiej. Przybyłych gości powitali podczas apelu komendantka Hufca hm. Barbara Bultrowicz i komendant Wspólnoty hm. Jerzy Lipiński. Po meldunku przybyłych kręgów rozpoczęło się składanie gratulacji i drobnych upominków oraz prezentów dla Hufca ZHP Mogilnie z okazji 35 rocznicy

NAL w Chałupskach na ręce komendantki i Wspólnoty Skulskiej, jak również – z okazji 30 lecia Wspólnoty na ręce jej komendanta. Hm. J. Lipiński wręczył zaległe dyplomy za służbę na rzecz Wspólnoty, a hm. G. Jaskulska odznaczyła dwie drużyny z Hufca

Trzemeszno odznaczeniami „Wielkopolskim Seniorom i Starszynie ZHP” nadanymi przez Komendanta Chor. Wlkp. Po zakończeniu części oficjalnej nastąpiło przejście do polowej stołówki na pyszny posiłek zapewniony przez organizatorów - grochówka, kiełbasa, bigos czy drożdżowy placek. Nie zabrakło również melodii harcerskich przy stole śpiewanych przez wszystkich zgromadzonych. Spotkanie jak zwykle zakończono braterskim kręgiem.

/pzd. Agnieszka Godurkiewicz KSH im. hm. Leona Niewiadomskiego w Mogilnie/

Z okazji Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej, w piątek 10 lipca br. odbyła się uroczystość złożenia kwiatów i zniczy pod pomnikiem „Gloria Orlikom Kresowych Stanic” w Czerwonaku. W wydarzeniu wzięli udział

przedstawiciele samorządu z wójtem Gminy Czerwonak – panem Marcinem Wojtkowiakiem i przewodniczącym Rady Gminy Czerwonak – panem Wojciechem Skrzekutem na czele, służb mundurowych, organizacji społecznych oraz mieszkańcy. Nie zabrakło też przedstawicieli Kręgu Starszyny Harcerskiej i Seniorów „Płomienie” którzy złożyli znicz pod pomnikiem. Na uroczystości była również obecna pani Małgorzata Ernst, córka pana Maurycego Kowalskiego pomysłodawcy i fundatora pomnika.

Udział w tego rodzaju wydarzeniach stanowi wyraz troski o pielęgnowanie pamięci historycznej i kształtowanie postaw patriotycznych.

/phm. Andrzej Owsian – KSHiS „Płomienie” Czerwonak, fot. M. Iściński/

Łowyn 11 lipca 2026 - Budując tradycję Ognisk Pokoleń, Krąg Seniorów i Starszyny Harcerskiej STARE SĘKI zorganizował 11 lipca 2026 r. kolejne spotkanie na terenie Bazy Obozowej Hufca nad jeziorem w Łowyniu. W spotkaniu uczestniczyli jako goście: Zastępca

Komendanta Wielkopolskiej Chorągwi ZHP drużna hm. Kinga Pelec, Przewodnicząca Wielkopolskiej Rady Kręgów Starszyny Harcerskiej i Seniorów hm. Gabriela Jaskulska i jej zastępczyni hm. Barbara Król oraz Komendant Hufca Poznań Jeżyce phm. Sławomir

Jaszcak - jako gospodarz Bazy. Nadto gościli w spotkaniu członkowie Kręgu Seniorów Harcerskich SZÓSTACY z powyższego Hufca. Po krótkim „seniorskim” apelu i wizycie w podobozach języckich drużyn wyjechano na wycieczkę. Seniorzy zwiedzili majątek Pszczew, gdzie zapoznali się z prowadzoną tam uprawą winogron i produkcją winiarni – produkcją,

którą odrobinę mogliśmy następnie degustować. Kontynuując wyprawę udaliśmy się na historyczną granicę polsko-niemiecką sprzed 1939 roku, gdzie miejscowy nadleśniczy Jarosław Szałata, zarazem historyk i autor książki opisującej dzieje tego miejsca i okolic bardzo ciekawie je zaprezentował oraz opowiedział o jednej z pierwszych ofiar dnia 1 września 1939 r. starszym strażniku granicznym Antonim Paluchu. Kolejnym etapem było „zaliczenie” wieży widokowej z panoramą całej okolicy. Po powrocie do Bazy i rozegraniu przez oldbojów kilku konkurencji sportowych rozpoczęliśmy ognisko, do którego dołączyło 350 zuchów i harcerzy oraz instruktorów będących aktualnie na obozie z kilku szczepów i hufców Wielkopolski. Poza śpiewaniem starych i nowych piosenek kolejne roczniki uczestników wspominały swoje pierwsze ogniska obozowe. Była to kopalnia wiedzy o harcerstwie ilustrowana piosenkami i muzyką gitarową z udziałem druha Bogusia, naszego nestora. Przy ognisku uhonorowano 96-letniego druha harcmistrza Bogusława Olejniczaka i jego o rok starszą druhnę p.wd. Jadwigę Mankiewicz. Gościom i seniorom wręczono pamiątkowe ilustracje Bazy Obozowej. Ponadto przekazany został dla Bazy Obozowej, jako kolejny dar od STARYCH SĘKÓW, nowy namiot spełniający funkcję łaźni polowej. Zakończyliśmy spotkanie tradycyjnym kręgiem pożegnalnym.

/phm. Tadeusz Lis – KliSH „Stare Sęki” Poznań/

Patronalny Dzień Skupienia Wspólnoty Sulskiej – sprostowanie.

Słyszałem, że istnieją „chochliki drukarskie”, które potrafią różne figle płać, ale jak zakwalifikować to, co mnie się przytrafiło nie wiem...W relacji z Patronalnego Dnia Skupienia Wspólnoty Sulskiej zamieszczonej w poprzednim numerze SENIORA napisałem: „Tradycyjnie na prawym skrzydle stanęły poczty: relikwii bł. ks. phm.

Wincentego Frelichowskiego – Patrona

polskich harcerzy, sztandaru Hufca ZHP im. Szarych Szeregów w Koninie, sztandaru dawnego Hufca ZHP im. Antoniego Rymarczyka w Pleszewie, Hufca ZHP Jarocin im. Lotnictwa Polskiego, proporca Kręgu Starszyny Harcerskiej im. hm. Henryka Mazurkiewicza w Mogilnie.” **Był jeszcze jeden poczet - z Hufca ZHP Leszno im. Żołnierzy Garnizonu Leszczyńskiego.** Potem napisałem: „Po apelu kolumna uczestników Patronalnego Dnia Skupienia, poprowadzona przez druhow

hm. Bogdana Radysa, hm. Jerzego Lipińskiego i phm. Antoniego Sucharskiego..." Przecież widać to w całej okazałości, że kolumnę prowadzili: hm. Andrzej Szymczak, hm. Bogdan Radys i phm. Antoni Sucharski. **Za działalność mojego „chochlika” PRZEPRASZAM. hm. A. Wolski**

2.HISTORIA

Święto Bambrów Poznańskich (Święto Bamberskie) odbywa się tradycyjnie w pierwszy weekend sierpnia na Starym Rynku oraz w centrum Poznania.

W 1719 r. do Poznania przybyły pierwsze rodziny bamberskie. Na początku osiedlili się w okolicach Lubonia, potem na Dębcu, Boninie, Jeżycach, Winiarach, Ratajach i Wildzie. Osadnicy sprowadzeni z niemieckiego Bambergu zostali spolonizowani w czasie krótszym niż jedno pokolenie. Na początku XVIII wieku w wyniku wojny północnej i epidemii cholery, wsie należące do miasta były wyludnione, wobec czego na zaproszenie poznańskich władz miejskich zostali sprowadzeni bamberscy osadnicy, których pierwsza fala napłynęła w 1719 roku. Warto dodać, że osadnicy pochodzili nie tylko z Bambergu, ale również z innych regionów Rzeszy. Warunek postawiony przez króla Augusta II Mocnego był tylko jeden: musieli wyznawać wiarę katolicką. Wspólna wiara i małżeństwa mieszane doprowadziły do szybkiej asymilacji Bambrów. Najlepiej o tym zjawisku świadczy fakt, że w końcu XIX wieku, wśród katolickich mieszkańców wsi, nie było ani jednej osoby deklarującej narodowość niemiecką. Mimo trwającego Kulturkampfu Bambrzy solidaryzowali się z Polakami i często występowali przeciwko nauczaniu własnych dzieci religii w języku niemieckim.

/Lepszypoznan.pl/

POZNAŃ - BAMBERKA I JEJ WĘDRÓWKI - Na sam pomysł wystawienia pomnika wpadł żydowski kupiec i właściciel największych poznańskich winiarni (mieszczącej się w dawnej kamienicy Grodzkich u zbiegu Starego Rynku i ulicy Woźnej, w której obecnie znajduje się Muzeum Instrumentów Muzycznych) - Leopold Goldenring. Słynny winiarz i organizator uczt, które rozślawiły jego imię na terenie całego zaboru pruskiego zaboru nie pożądał pieniędzy i przekazał na ten cel 12 tysięcy marek. Bamberska miała być reklamą jego winiarni. Jako modelka do rzeźby Bamberki „posłużyła” pracownica winiarni Jadwiga Jakubczyk (nie miała korzeni bamberskich - była rodowitą poznanianką). Urodziła się 5 października 1889 roku w wsi Piątkowo. Jej ojciec był woźnicą, który rozwoził węgiel, a także odpowiadał za dostawy wina do poznańskich winiarni. Jadwiga miała czworo rodzeństwa. Dzięki kontaktom ojca dostała pracę u Goldenringa. Do jej obowiązków należało rozlewanie wina do butelek i przynoszenie wina i wody z piwnicy na górę do winiarni. Zlecenie na wykonanie rzeźby otrzymał berliński rzeźbiarz Joseph Wackerle. Modelka - Jadwiga Jakubczyk pozowała na podwórku między ulicami Wielką i Woźną. Był to dziedziniec należący do kamienicy Goldenringa. Wykonana figura przedstawia dziewczynę w bamberskim stroju z nosidłami czyli szondami na ramionach, na których zawieszane były dwie małe stągwie, do których nalewano wino z beczek znajdujących się w piwnicy. Cokół rzeźby stanowiła kamienna (wykonana z wapienia muszlowego pochodzącego z okolicy Bambergu) studzienka zaprojektowana przez poznańskiego architekta Adolfa Stahla. U stóp Bamberki umieszczono basen, który służył jako poidło dla koni, do którego woda spływała dwoma strumieniami. Niżej były dwa poidła dla psów. Ze studzienki korzystali też ludzie. Pomnik Bamberki został uroczystie odsłonięty dnia 8 sierpnia 1915 roku. W połowie 1929 r. Bamberska została przeniesiona na zachodnią ścianę ratusza i stanęła przy budach chlebowych, na wprost wylotu ul. Wronieckiej. Po wojnie została usunięta z płyty Starego Rynku i prawie 20 lat spędziła w miejskich magazynach. Dopiero w 1964 r. została ustawiona na ulicy Mostowej 13 przed dawną lożą

masońską, w której obecnie funkcjonuje Muzeum Kultur Świata (dawniej Etnograficzne). Na Stary Rynek Bamberka wróciła w dniu 26 maja 1977 roku i stanęła u zbiegu ul. Ratuszowej i Różanego Targu po przekazaniu przez ówczesnego prezydenta Poznania miasta symbolicznych kluczy do miasta przy okazji I edycji Jarmarku Świętojańskiego gospodarzom jarmarku. Kulminacyjnym punktem otwarcia był „żywy obraz” prezentujący powrót Bamberki na Stary Rynek. Wracając do samej bohaterki to w dwa lata po pozowaniu wyszła za mąż za Szczepana Godzieskiego, który pracował jako woźnica. Niebawem odeszła z pracy w winiarni i pomagała w pracy mężowi, który dostał posadę woźnego w szkole na Główniej (wspierała biedniejsze dzieci: gotowała im i pomagała w nauce). Sama doczekała się piątki dzieci. Zmarła 9 czerwca 1967r. Pochowana została na cmentarzu Miłostowo.

/na podstawie facebooka Poznań - Grupa Eksploracja/

W tym roku przypada 106 Rocznic Bitwy Warszawskiej. Wielopolanie odegrali bardzo ważną rolę w polskim zwycięstwie, które odmieniło losy wojny polsko – bolszewickiej.

Pierwsi do boju wyruszyli Powstańcy Wielkopolscy, z których sformowano Armię Wielkopolską. Już latem 1919 r. wyruszyła ona

na wschód, jednak kontrofensywa bolszewicka, która ruszyła w maju 1920 r., mocno zmieniła korzystną do tej pory sytuację wojsk polskich. Sowieci zaczęli zbliżać się do Warszawy. Wielopolanie nie załamali się pod naporem nieprzyjaciela. W ciągu ośmiu dni polskiej kontrofensywy, znad Wieprza żołnierze 14. Wielkopolskiej Dywizji Piechoty pokonali 250 km, zdobyli 25 dział, 60 karabinów maszynowych wroga, 300 wozów taborów, niemal 700 koni i tysiąc karabinów. Dowodzona przez gen. Władysława Junga 15. Dywizja Piechoty Wielkopolskiej również uczestniczyła w tej kontrofensywie. 14. Wielkopolska Dywizja Piechoty została odznaczona przez Naczelnego Wodza Orderem Virtuti Militari. Marszałek Józef Piłsudski ocenił ją bardzo wysoko, podkreślał, że mógł na nią zawsze liczyć i powierzać jej najtrudniejsze zadania. **/Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego/**

**WIELKOPOLANIE
ODMIENILI LOSY WOJNY**

Zapomniane pilotki II wojny światowej - Około siedmiu lat temu pani Krystyna Fiedler zorganizowała w muzeum A. Fiedlera wieczór poświęcony polskim pilotkom, które brały udział w polskim lotnictwie w Anglii. Moja córka w tym dniu nie mogła brać udziału, więc postanowiłam, że pojedę do Puszczykowa i będę na tym spotkaniu. Począłem przygotowania na ten wieczór, chciałem pojechać w czapce lotniczej, ale nie miałam od kogo pożyczyć. Wpadłam na pomysł aby pojechać do Naramowic na wyprzedaż wojskowej odzieży. Z daleka zobaczyłam wielką kolejkę

oczekujących. Dzięki uprzejmości oczekujących i obsługi dopasowałam czapkę. W drodze powrotnej kupiłam czarny krawat, a resztę znalazłam w domu. W naznaczonym dniu zameldowałam się pani Krystynie Fiedler. Była zdumiona, że mam oryginalną czapkę pilota. Wieczór upływał w miłej atmosferze wspomnień i rozmów dotyczących polskiego lotnictwa na terenie Anglii. Wyświetlono film, aby gościom przybliżyć bohaterki spod lotniczej czapki. **Głównymi bohaterkami rozmów były trzy polki - Anna Leska, Jadwiga Piłsudska i Stefania Wojtulanis ps. "Barbara".** Te trzy panie to

odważne i przygotowane do tak odpowiedzialnej i niebezpiecznej służby w lotnictwie bojowym. Na zdjęciu pierwsza od lewej strony to **Anna Leska** (ur. 1910 r.), w czasie II wojny wykonywała loty łącznikowe w Eskadrze Sztabowej przy Dowództwie. Po ewakuacji Rumuni dotarła do Francji, później do Anglii. W 1941 r. wstąpiła do ATA (Pomocnicza Służba Transportowa w Wielkiej Brytanii) będąc pierwszą cudzoziemką w tej formacji (+1998 r.). **Jadwiga Piłsudska** (ur. 1920 r.) Miała najwyższą kategorię D pilota szybowcowego i na nim latała. W 1939 r. przez Szwecję dotarła do Anglii, gdzie rozpoczęła studia architektoniczne w Cambridge. W 1942 r. dołączyła do ATA (+2014 r.). **Stefania Wojtulanis "Barbara"** (ur. 1912 r.). Jako pierwsza kobieta zdała egzamin państwowy w Polsce i uzyskała licencje pilota balonowego. Miała licencje kategorii C pilota szybowcowego oraz pilota motorowego. Była również instruktorem spadochronowym. Wykonywała jak Leska loty łącznikowe w Eskadrze Sztabowej. Po dotarciu do Anglii przez Rumunię i Anglię wstąpiła do ATA (+2005 r.). Te panie na zapleczu powietrznego frontu odegrały ważną rolę w zmaganiu z niemieckim Luftwaffe. Transportowały nowe, naprawione i uszkodzone samoloty pomiędzy fabrykami, zakładami naprawczymi, lotniskami bojowymi oraz zajmowały się złomowaniem. Igrając na co dzień ze śmiercią. Wieczór poświęcony powyższym bohaterkom upłynął na wspomnieniach z czasów wojny i w trudnym okresie powojennym. słuchaliśmy muzyki, piosenek i wierszy o tematyce związanej z czasów okupacji i po niej. Na koniec odbyła się sesja zdjęciowa, a moja czapka miała powodzenie. W miłym nastroju rozstaliśmy się z gościnnym domem państwa Fiedlerów w Puszczykowie.

/pzd. Maria Wielebska - Komisja Historyczna Chor Wlkp. ZHP/

3.KOMUNIKATY

Przyznane Honorowe Odznaki "Złote Lilijki ZHP" za 2025 rok

Na podstawie § 1, 3 i 4 Regulaminu Kapituły „Złotej Lilijki Seniora ZHP” Kapituła w składzie:

Przewodniczący: hm. Bogdan Radys, sekretarz: hm. Stanisław Dąbrowski, członkini: hm. Irena Pawletko po przeanalizowaniu zgłoszeń kandydatów w wyniku głosowania postanowiła wyróżnić „Złotą Lilijkę Seniora ZHP” za rok 2025 następujące osoby:

- 131. Hm. Czapliński Andrzej Hufiec Zgierz, Chor. Łódzka
- 132. Phm. Czerniak Halina Hufiec Inowrocław - Ch. Kujawsko-Pomorska
- 133. Phm. Gendera Jarosław - Ch. Wielkopolska
- 134. Hm. Janczak Halina – Hufiec Ozorków, Ch. Łódzka
- 135. Hm. Marciszewska Danuta – Hufiec Szczecin, Chor. Zachodniopomorska
- 136. Hm. Paluszak Anna – Hufiec Września, Chor. Wielkopolska
- 137. Hm. Urbanowicz Marek – Hufiec Wągrowiec, Chor. Wielkopolska
- 138. Hm. Wierzejewski Wawrzyniec - Ch. Wielkopolska

**Prezydium Wielkopolskiej Rady Kręgów Starszyny Harcerskiej
i Seniorów gratuluje wszystkim wyróżnionym!**

Dnia 22 sierpnia 2026 r. odbędzie się spacer po Poznaniu pod hasłem „Znani i mniej znani z Abisynii”, na który zaprasza przewodniczka PTTK, druha z KSH OWAR – Grażyna Arasimowicz. Zbiórka o godz. 11.00 na skwerze przy przystanku autobusowym „Rycerska” na ulicy Marcelińskiej w kierunku miasta, obok myjni samochodów. Zapraszamy!

Jesienny wypoczynek Seniorów w HOM Puck 11-16 październik 2026

- Jesienny wypoczynek w HOM PUCK zaplanowano w terminie **11-16 października**. **Koszt** 5 dniowego pobytu wynosi **600 zł**. **Zaliczkę** w wysokości **200 zł** proszę wpłacić na **konto bankowe** HOM PUCK nr. 38 1140 1153 0000 7602 1000 3001 **w terminie** do 31 sierpnia 2026 r. Pozostałą kwotę 400 zł wpłacamy po przyjeździe do Ośrodka. **Zgłoszenia** proszę przysyłać na adres e-mail: bradys@op.pl do 15 sierpnia 2026 r., podając imię i nazwisko oraz nazwę kręgu/ miasta. 20.07.2026. hm. Bogdan Radys

DRUHNY, DRUHOWIE – W WIELKOPOLSKIEJ RADZIE JEST 35 KRĘGÓW, A TYLKO OD KILKU Z NICH NAPŁYWAJĄ WIADOMOŚCI DO UMIESZCZENIA W BIULETYNIE SENIOR. WIEMY, ŻE I INNE KRĘGI Z WIELKOPOLSKI ORGANIZUJĄ I UCZESTNICZĄ W WIELU WYDARZENIACH – CZEMU SIĘ TYM NIE POCHWALICIE?

SERDECZNIE ZACHĘCAM - REDAKTORKA

4.DO ZOBACZENIA PRZY INNYM OGNIU

20 czerwca 2026 r. na „Wieczną Wartę” odszedł w wieku 84

lat hm. Stanisław Glapiak. 25 czerwca 2026 r. na cmentarzu parafialnym w **Kościanie** pożegnaliśmy wspólnie naszego przyjaciela. Druh „**Wąsik**” był instruktorem pożarnictwa. Zobowiązanie Instruktorskie złożył w 1976 r., a stopień harcmistrza otrzymał w 1984 r. Będąc strażakiem od samego początku prowadził Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze w województwie wielkopolskim. Był instruktorem i organizatorem obozów Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych m.in. w **Świerczynie, Gołanicach, Prądówce i Mężyku** (1965–1982). W **Lesznie**, gdzie mieszkał do lat **20. XXI wieku**, w Hufcu był członkiem Referatu Harcerskiego, członkiem Rady Hufca oraz członkiem Komisji Historycznej Hufca. W roku 1976 został przyjęty do

Kręgu Instruktorskiego im. hm. Tadeusza Solli przy Komendzie Hufca w Lesznie, gdzie do ostatnich dni był aktywnym członkiem Rady Kręgu. Wychował całe pokolenia harcerek i harcerzy. Za swoją pracę otrzymał między innymi srebrny i złoty Medal za Zasługi dla Pożarnictwa, Srebrny Krzyż Zasługi, Krzyż

za Zasługi dla ZHP, Honorową Odznakę za Zasługi dla Chorągwi ZHP. **W pamięci naszych instruktorów druh „Wąsik” pozostanie na zawsze. Cześć Jego Pamięci. Czuwaj!**

hm. Jerzy Lajsner

24 czerwca 2026 r. harcerstwo Hufca Wschowa pożegnało

hm. Alicję Marszałek – instruktorkę ZHP w Sławnie. Takimi słowami pożegnała Ją na pogrzebie druhna Róża Morawska: „Wspominamy Druhnę Alicję jako wspaniałego człowieka. Uczynna, koleżeńska, obowiązkowa, zaangażowana w każdą pracę z dziećmi i kolegami w pracy dydaktycznej. Do ZHP wstąpiła w 1946 r., a od 1956 r. prowadziła 130 osobową drużynę podzieloną później na męską i żeńską. Za swoje osiągnięcia Druhna Alicja wytypowana została do reprezentowania Polski na Światowym Festiwalu Młodzieży i Studentów w Wiedniu w 1959 r. Była zastępczynią dyrektora i dyrektorką Zbiorczej Szkoły Gminnej, wciąż będąc czynnym instruktorem

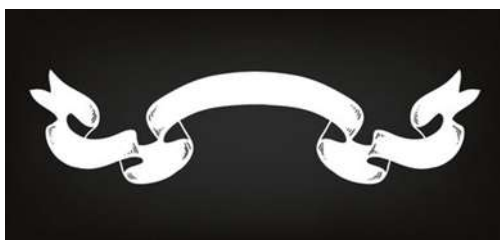
harcerskim. Otrzymała wiele nagród i wyróżnień państwowych i harcerskich. Druhno Alu – żegnamy Cię dziękując za Twoje dobre serce, za pogodę ducha, wspaniałomyślność, za ogrom pracy harcerskiej. Odeszłaś na Wieczną Wartę – spoczywaj w pokoju!” **Seniorzy Kręgu Azymut Hufca ZHP Wschowa**

Z bólem zawiadamiamy, że 7 lipca w wieku 92 lat odszedł na Wieczną Wartę phm. Karol Nackowski Senior kręgu ZHP im.

Zawiszy Czarnego w Inowrocławiu. Odznaczony Honorową Odznaką Seniorów Złotą Lilijką, która nadawana jest najdzielniejszym, najbardziej wytrwałym dla których najwyższą wartością jest Bóg- Honor – Ojczyzna. Druhu Karolu dziękujemy za harcerską służbę. Wieczna Warta to teraz Twoja służba, a nasza będzie pamięć o Tobie. Druh spoczął na Cmentarzu Garnizonowym w Inowrocławiu.

Komenda, Seniorzy i harcerze ZHP Inowrocław

**REDAKCJA BIULETYNU ZASTRZEGA SOBIE PRAWO DO DOKONYWANIA SKRÓTÓW ORAZ KOREKTY
NADSYŁANYCH TEKSTÓW I NIE BIERZE ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ICH TREŚĆ.**

REDAKTOR I OPRACOWANIE TECHNICZNE: hm. BARBARA KRÓL

barbara.krol@zhp.net.pl, basia_krol@o2.pl, seniorzy@zhp.wlkp.pl

Facebook – Wielkopolscy Seniorzy ZHP – WRKSHiS